

5.7. Slovosled v řeckých větách

Obecně

Jak jsme už viděli, protože pád podstatného jména sděluje jeho funkci ve větě a shoda ukazuje, která adjektiva patří ke kterým substantivům, slovosled může být v řečtině dost flexibilní.

Tak např. základní význam těchto dvou vět je stejný:

(i) ὁ θεος διδασκει τους Ἰουδαιους.

(ii) τους Ἰουδαιους ὁ θεος διδασκει.

Slovosled však může sdělovat důraz. Slovo, které se nachází na prvním místě, nese větší důraz – tak se zdá, že (i) zdůrazňuje, že je to Bůh, kdo učí Židy, zatímco (ii) zdůrazňuje, že jsou to Židé, koho Bůh učí. V delších větách poslední slovo také nese celkem silný důraz.

„Sendvičová“ konstrukce

Ted' už poznáme tři různé způsoby určování podstatného jména (tj. přidání dalšího popisu k němu):

adjektiva:	<i>bud'</i>	(i)	βλεπω το ιερον <u>το καλον</u>
	<i>nebo</i>	(ii)	βλεπω το <u>καλον</u> ιερον
genitivy:			βλεπω το ιερον <u>του κυριου</u>
předložky:			βλεπω το ιερον <u>ἐν τη γη</u>

Pokud se pečlivě podíváte, uvidíte, že slovosled ve výše uvedených příkladech s použitím genitivů a předložek je velmi podobný příkladu (i) s použitím adjektiv – popisující slovo nebo fráze se nachází za podstatným jménem.¹

Pro genitivity a předložky existuje alternativní slovosled, který je podobný pořadí (ii) pro adjektiva. Toto se nazývá „sendvičová“ konstrukce, protože του κυριου nebo εν τη γη je vloženo mezi το a ιερων, stejně jako καλον bylo vloženo mezi το a ιερων.

βλεπω το του κυριου ιερων.

βλεπω το εν τη γη ιερων.

Výskyt dvou určitých členů bezprostředně za sebou (το του) nebo určitého členu s předložkou (το εν) může být zpočátku matoucí. Výhodou takovéto konstrukce však je, že je jasné, ke kterému podstatnému jménu popisná fráze patří.

¹ Někdy ovšem se určitý člen opakuje před genitivem nebo předložkou, jako je tomu před καλον, např. το ιερων το του κυριου a το ιερων το εν τη γη.